

Vannforsyning og beredskap

“Svært mange hendelser med alvorlige konsekvenser kan skje uforvarende med utgangspunkt i vannledningsnettene og avløpsnettene. Ønsker noen å skade, kan vedkommende med enkle midler på svært kort tid ramme store befolkningsmengder. Dette kan ikke karakteriseres som en tilfredsstillende situasjon.”

Dette var en av konklusjonene i Sårbarhetsutvalgets innstilling (NOU 2000:24), som utvalgets leder Kåre Willoch overleverte justisminister Hanne Harlem 4. juli 2000.

De tragiske terrorangrepene på USA 11. september og etterfølgende spredning av miltbrannbakterier har medført et større fokus på sikkerhet og beredskap generelt i det norske samfunnet. Statlige myndigheter forsikrer imidlertid om at terrortrusselen mot Norge er liten. Når det gjelder drikkevannet, hevdes det fra både amerikanske og norske myndigheter at det ikke er hensiktsmessig å spre kjemiske eller biologiske stridsmidler gjennom vannforsyningssystemet, bl.a. på grunn av fortykning og vannbehandling. Det er å håpe at eventuelle terrorister resonnerer på samme måte.

De fleste vil være enige i at de “vanlige” svakheter vi har i VA-infrastrukturen er en mer sannsynlig trussel mot befolkningens helse og samfunnets funksjoner, enn hva terrortrusselen må sies å være. For eksempel er innsug av forurenset grøftevann på vannledningsnettene en svært sannsynlig hendelse i mange kommuner. Kombinert med at mange, særlig mindre, VA-verk fortsatt ikke har utarbeidet beredskapsplaner og internkontrollsystemer, er det på høy tid at dette temaet settes på agendaen både på nasjonalt og på kommunalt nivå.

Disse svakhetene skyldes IKKE at man ikke har reguleringer på området. Tvert imot; det finnes en rekke lover og forskrifter som på ulikt vis regulerer VA-verkenes internkontroll, sikkerhet og beredskap. Dette kan i seg selv være en hemsko, ved at VA-verkene “ikke ser skogen for bare trær”. Sårbarhetsutvalget uttrykte dette på følgende måte for vannforsyningens del:

“Vannverkseierne må forholde seg til en rekke myndigheter, noe som lett fører til uklare ansvarslinjer og manglende oppfølging av regelverket. Ansvar for forvaltning og tilsyn bør defineres klart og slik at det er verken uklart for vannverkseierne hvem denne skal forholde seg til eller for tilsynsmyndighetene hvem som har ansvaret for å pålegge og følge opp tiltak.”

Kraftforsyning og telekommunikasjon har allerede fått sine utfordringer grundig belyst gjennom utredninger i statlig regi (prosjektserien Beskyttelse av samfunnet - BAS), med en rekke konkrete forslag til sårbarhetsregulerende tiltak. Norsk Vannforening mener det er viktig at det nå settes fokus på sårbarheten i samfunnets vannforsyning og oppfordrer statlige myndigheter til ta et krafttak for å styrke sikkerheten og beredskapen i vannforsyningssektoren. Utfordringen går også til VA-verkene og deres tilsynsmyndigheter!

NORSK VANNFORENING